

Pol Coussement

Naïviteit en ambitie kunnen goed samengaan

Passerelle is een door Vlaanderen structureel erkende danseducatieve organisatie die kinderen en jongeren met of zonder danservaring laat proeven van, verdiepen in of verrassen met hedendaagse dans. Passerelle slaat de brug tussen de Vlaamse hedendaagse dansscène en de jeugd. Passerelle kiest resoluut voor het artistiek verhaal met aandacht voor participatie, context en duurzaamheid. De afgelopen acht jaar werkte Passerelle meer en meer met maatschappelijk kwetsbare jongeren en bouwde hierin een unieke expertise op.

Ik ben blij om als choreograaf te kunnen werken met maatschappelijke kwetsbare jongeren. Op de één of andere manier raakt het me intens en ik geloof oprecht dat wat ik doe, nuttig en noodzakelijk is.

Dit gezegd, heb ik reeds veel gezegd.

Intens?

Telkens als ik een dansproject met hen uitwerk, voel ik bij die jongeren een goesting om samen iets neer te zetten. Ze grijpen de kans en als het komt tot een toonmoment, blazen ze mij, familie en toeschouwers gewoon weg.

Over Pol Coussement

Pol Coussement is danser, choreograaf, jeugdwerker, sociaal geëngageerd... Pol past voor een bepaalde stempel. Hij is artistiek leider van Polydans, Passerelle en Miroir D'Eux en is voorzitter van Danspunt. De rode draad doorheen zijn werk is het inhoudelijk samenwerken van professionele dansers met amateurdansers. Eind jaren 1990 had Pol als gastchoreograaf aan het Hoger Instituut voor Dans samengewerkt met Sidi Larbi Cherkaoui. Pol vroeg toen aan Sidi om in Kortrijk een korte creatie te maken voor en met amateurdansers. Het waren de eerste stappen van Sidi als choreograaf en het werd een Passerelle-project 'avant la lettre'.

Waar zat bij jou, geachte lezer, de laatste keer die drive om er iets van te maken met een intentie van 'now or never'? Dat ik dat beleef vanop de eerste rij, vind ik een ongelooflijk privilege.

Nuttig?

Ik ben hierin naïef en vaak geef ik aan collega's mee dat je die naïviteit nodig hebt. Ik noem het een basisattitude naast ambitie en empathie. In het begin was ik kwaad toen 'maar' de helft van de deelnemers opdaagde voor een project in Roubaix. "De helft staat hier wel", zei mijn collega relativerend, maar met volle overtuiging. Het glas half leeg of het glas half vol? Het is maar hoe je het bekijkt.

Men praat soms over de 'bruikbaarheid' van een initiatief. Mensen in maatschappelijke kwetsbare contexten wegen af of hun tijdsinzet wel nuttig is en welke inspanningen het vergt om de vele drempels te overwinnen. Die energie heet de psychologische kost. Het is de gevoelsmatige kost die een persoon verbindt aan een activiteit die ongebruikelijk is voor haar of zijn context.

Is hedendaagse dans voor die jongeren het allerbelangrijkste?

Neen, absoluut niet, maar het ontroerde me toen ik om 5 uur 's ochtends de bus opstapte met dertien jongeren uit Roubaix omdat we die dag gingen optreden in deSingel in Antwerpen. Ze waren er allemaal en op tijd!

Die dertien jongeren van Miroir D'Eux (www.miroirdeux.fr) vormen een hechte groep

en hebben na anderhalf jaar intens werken met elkaar veel meer dan een ‘dansproject’ achter de kiezen.

Ze hebben onder andere leren samenwerken, tonen respect voor elkaar, hun ik-beeld groeide en hun zelfvertrouwen kreeg een boost. Er kwam structuur en regelmaat in hun leven. Dingen waar ze in hun verdere leven kunnen op bouwen.

Noodzakelijk?

Zeker, heel zeker. Ik wil jongeren via dansprojecten wendbaar en weerbaar maken zodat ze sterker in hun schoenen staan en participeren in de maatschappij. Burgerzin primeert op professionele ambities maar als er eentje doorstroomt naar een professionele dansopleiding word ik daar toch wel wat emotioneel van. Dat Miroir D’Eux op diverse podia en fora stond met haar voorstelling T’es Moins is evenzeer mooi meegenomen.

De Participatieve Kunstenpraktijk

We toetsen onze werking (met kwetsbare jongeren in zowel Frankrijk als Vlaanderen) graag aan het model van Demos: de participatieve kunstenpraktijk.

We gaan in zee met jongeren als artiest en laten hen intensief participeren. We maken van hen geen deelnemers maar ‘aandeelhouders’ in het proces. We nemen hen serieus en zijn artistiek ambitieus en veeleisend.

We houden evenwel rekening met de leefwereld en de context van de jongeren en creëren een duurzame impact.

Als ik de afgelopen jaren overschouw blik ik toch met enige trots terug op Miroir D’Eux.

Miroir D’Eux

Het startte met een door Europa gesteund grensoverschrijdend schoolproject.

Na zes jaar werken op een school in een kwetsbare buurt in Roubaix kwam er vanuit de jongeren de vraag om ook in hun vrije tijd met hen een dansproductie te maken. Zij vonden simpelweg geen aansluiting bij wat er voorhanden was in Roubaix. De aansluiting kwam er niet door allerhande codes als o.a. taalgebruik, kledij, kostprijs, gewoontes, aanwezigheden, engagement, enz.

Mede met de steun van de Ecole Jules Michelet, de stad Roubaix en de nationale danswerkplaats Le Gymnase werd Miroir D’Eux een mooi en duurzaam verhaal waarbij

we menig steentje bij die jongeren hebben verlegd.

We creëerden een context in hun ‘vertrouwde’ wijk. We betrokken de mama’s in het verhaal en deden zelfs enkele dansworkshops met de mama’s. We zorgden – met dank aan mijn Frans-Italiaanse collega Magalie Mattana – voor de (wat zij noemt) ‘anti-pasti’ om het project heen en voor de convivialiteit. We kwamen en we bleven plakken. We creëerden en communiceerden. De retour was enorm en genereus.

Met het opstarten van Miroir D’Eux ben ik nog meer overtuigd van het nut en de noodzaak om contexten te creëren waarin maatschappelijk kwetsbare jongeren kunnen gedijen en ontbolsteren om van daaruit met meer veerkracht deelgenoot te worden in onze samenleving.

Ook verduurzamen in Vlaanderen

Met Passerelle realiseren we heel wat projecten in Vlaanderen. Ook met maatschappelijk kwetsbare jongeren. Projecten zijn evenwel beperkt in de tijd. Beschouw het als een interventie of een artistieke injectie.

Dat we daarmee nieuwsgierigheid, honger naar meer, begrip, respect en impact genereren is allemaal zeker waar. Het zijn ervaringen die jongeren meenemen in hun verdere leven maar wat als nieuwsgierigheid en ‘honger naar meer’ onoverbrugbaar is?

De kloof om aansluiting te vinden bij het reguliere aanbod is te groot. Te veel codes zorgen voor ontgoocheling en onzekerheid. We praten hier over de zeven B’s: Betaalbaar, Bruikbaar, Bekendheid, Betrouwbaarheid, Begrijpbaar, Bereikbaar en Beschikbaar.

De puzzel leggen is niet zo makkelijk. Het vraagt energie en het vergt centen. Brugfiguren, samenwerkingsverbanden met stedelijke diensten en socio-culturele verenigingen zijn hierbij levensnoodzakelijk. Het is een arbeidsintensief en continu proces. Dit soloslim aanpakken is fout. Je zoekt naar slimme samenwerkingen en plekken met een ‘common ground’ om aan de slag te gaan.

Passerelle wil die contexten creëren waarin maatschappelijk kwetsbare jongeren jaar in jaar uit kunnen werken. Ben ik dan alweer naïef? Ja, maar de drive en perspectieven zitten goed.

PRAKTIJKGIDS SOCIAAL-SPORTIEF WERK #1

125 protagonisten over visies, noden en dromen

Sociaal-sportief werk is een nieuwe term die toch vertrouwd klinkt omwille van de herkenbaarheid van de componenten. Het gaat in principe om de doorsnede van drie sectoren (Werk, Sport en Welzijn), waar ook tal van andere domeinen mee verwant zijn (jeugdwerk, gelijke kansen, volksgezondheid, onderwijs, cultuur, enz.). Het koppelteken tussen sociaal en sportief heeft daarom in de eerste plaats een symbolische functie. Met de *Praktijkgids sociaal-sportief werk* willen we sectoren koppelen en bruggen bouwen, ook tussen diverse gerelateerde labels als Buurtsport, Sport+ (Sport-plus), +Sport, Sport for Development, enz.

In het eerste boekdeel getuigen 125 protagonisten over hun visies, noden en dromen. Over wat goed loopt en over wat nog veel beter zou kunnen lopen. Door het hybride karakter van hun activiteiten zijn ze (bijvoorbeeld op het vlak van sectorale of domeinspecifieke subsidies) soms slachtoffer van hun innovatieve aanpak. Maar bij de pakken blijven zitten, doen ze niet. Zelfs niet in tijden van corona. Dit eerste volume van de praktijkgids kan dan ook als een bloemlezing van de grote rijkdom aan sociaal-sportief werk worden gezien. Meer nog dan mooi, hoopt deze gids vooral nuttig te zijn. Een gids in de vele betekenissen van het woord dus.

Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt dankzij financiële ondersteuning door het Departement Werk en Sociale Economie van de Vlaamse overheid en door de financierende partners van de UGent-Leerstool Frans Verheke.

PRAKTIJKGIDS SOCIAAL-SPORTIEF WERK #1

PRAKTIJKGIDS SOCIAAL-SPORTIEF WERK #1

125 protagonisten over visies, noden en dromen

